

پیامدهای همه‌گیری کروناویروس ۲۰۱۹ بر سلامت روانی سالمندان: مطالعه مروری

نظام‌مند

فرزین باقری شیخانگفته*^۱ معصومه آریانی پور^۲ مریم سعیدی^۳ وحید صوابی نیری^۴

۱. دانشجوی دکتری تخصصی، روان‌شناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران.
۲. کارشناسی ارشد، روان‌شناسی بالینی، دانشگاه پیام نور تهران جنوب، تهران، ایران.
۳. دانشجوی دکتری تخصصی، روان‌شناسی سلامت، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تنکابن، تنکابن، ایران.
۴. کارشناسی ارشد، روان‌شناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد اردبیل، اردبیل، ایران.

چکیده

هدف: همه‌گیری کووید-۱۹ موجب ترس، استرس و اضطراب عمومی بسیاری از سالمندان شد که نتیجه آن کاهش سلامت روانی افراد بود. در همین راستا، پژوهش مروری حاضر با هدف بررسی پیامدهای شیوع کووید-۱۹ بر سلامت روانی سالمندان انجام شد.

منابع داده‌ها: پژوهش مروری حاضر در سال ۱۴۰۰ با استفاده از جستجوی کلیدواژه‌های تخصصی در پایگاه‌های اطلاعاتی انگلیسی نظیر Scopus, ScienceDirect, PubMed, ISI, Google Scholar و پایگاه اطلاعاتی علمی جهاد دانشگاهی (SID)، بانک اطلاعات نشریات کشور (Magiran) و بانک اطلاعات مقالات علوم پزشکی ایران در بازه زمانی ۲۰۲۰ (از ماه فوریه) تا ۲۰۲۱ (تا ماه جولای) مورد جستجو قرار گرفتند.

روش‌های انتخابی برای مطالعه: در جستجوی الکترونیک ۶۰۷ مقاله بازیابی شد. خلاصه مقالات منتشر شده بررسی شد و در چند مرحله موارد تکراری از مطالعه حذف گردید و در نهایت ۳۰ مقاله نهایی برای بررسی جامع و استخراج داده‌ها انتخاب شدند.

ترکیب مطالب و نتایج: نتایج بدست آمده نشان داد همه‌گیری کرونا ویروس ۲۰۱۹ باعث ایجاد افسردگی، اضطراب، احساس تنهایی، اضطراب مرگ و سوءرفتار در سالمندان شده است. همچنین شیوع کووید-۱۹ کیفیت زندگی و فعالیت بدنی سالمندان به میزان قابل‌کاهش داد که تمامی این موارد سلامت روانی سالمندان را تحت تأثیر خود قرار داده است.

نتیجه‌گیری: براساس مقالات بررسی شده کووید-۱۹ می‌تواند بر روی ابعاد مختلف سلامت روانی سالمندان تأثیرگذار باشد. همچنین با توجه به این که جمعیت سالمندان جزو گروه‌های آسیب‌پذیر در مقابل کروناویروس ۲۰۱۹ هستند، لازم است در واکنش‌های سراسری در اولویت قرار گیرند و مداخلات روان‌شناختی مناسبی برای سالمندان اتخاذ گردد.

کلیدواژه‌ها: کووید-۱۹، سلامت روانی، سالمندان، مروری نظام‌مند

نوع مقاله: مروری

دریافت مقاله: ۱۴۰۰/۰۱/۲۷ پذیرش مقاله: ۱۴۰۰/۰۴/۲۶

ارجاع: باقری شیخانگفته فرزین، آریانی پور معصومه، سعیدی مریم، صوابی نیری وحید، پیامدهای همه‌گیری کروناویروس ۲۰۱۹ بر سلامت روانی سالمندان: مطالعه مروری نظام‌مند. طب پیشگیری. ۱۴۰۰؛ ۲(۸): ۸۳-۹۵

این بیماری در سطح جهانی آن چنان پرسرعت بود که به عنوان بزرگ‌ترین تهدید سلامت عمومی افراد در سال ۲۰۲۰ شناخته شد. همه‌گیری کووید-۱۹ موجب ترس، ناامنی، عدم اطمینان و اضطراب عمومی بسیاری از مردم جهان به خصوص سالمندان

مقدمه

کروناویروس ۲۰۱۹ (کووید-۱۹) از شهر ووهان، استان هوبی کشور چین آغاز شد و پس از مدت کوتاهی در سرتاسر کشور چین و بسیاری از کشورهای دیگر انتقال یافت. گسترش

نویسنده مسئول: فرزین باقری شیخانگفته، دانشجوی دکتری تخصصی روان‌شناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران

ORCID: 0000-0002-3435-3870

پست الکترونیکی: farzinbagheri@modares.ac.ir

تلفن: ۹۸۹۱۱۴۹۶۹۴۸۸+۹۸

گرفت، سن‌گرایی است. سن‌گرایی یا تبعیض سنی به کلیشه‌سازی یا تبعیض علیه یک فرد یا گروه به دلیل سنی گفته می‌شود. سن‌گرایی همچنین مجموعه‌ای از باورها، هنجارها و ارزش‌هایی است که برای توجیه تبعیض براساس سن فرد به کار می‌رود. بسیاری از مطالعات انجام شده نشان دادند فرآیند سن‌گرایی با پیامدهای منفی زیادی همراه است. تبعیض سنی به عنوان اصلی‌ترین عامل آزار و اذیت سالمندان شناخته می‌شود. از آغاز شیوع کووید-۱۹ نیز بسیاری از افراد سن‌گرا دیدگاه منفی نسبت به سالمندان داشتند تا جایی که این افراد را یکی از عوامل انتشار ویروس تلقی می‌کردند (۱۷-۱۵).

یکی از نگران‌کننده‌ترین اقدامات علیه سالمند طی همه‌گیری کووید-۱۹، مراقبت‌های بهداشتی تبعیض‌آمیز بود. عموم مردم و برخی از متخصصان مراقبت‌های سلامت، اعتقادی به انتقال و تفکیک افراد مسن به بخش تریاز بیمارستان‌ها نداشتند، به عبارتی دیگر، در مقایسه با بیماران بزرگسال، کمتر به سطح سلامتی سالمندان توجه می‌کردند (۱۸). به عنوان مثال، کشورهای مسن چین و ایتالیا در قسمت‌های تریاز بیمارستان‌ها و خدمات درمانی، کمترین اولویت را برای سالمندان در نظر می‌گرفتند و بیشتر به درمان کودکان و جوانان می‌پرداختند. کادر درمان و مراقبان سلامت در کشور ایتالیا با ابراز تأسف بیان می‌کردند ما باید تصمیم سختی می‌گرفتیم چه کسی را زنده نگه داریم و چه کسی فوت کند، در این بین سن بیمار اغلب یکی از عوامل اصلی در اخذ چنین تصمیماتی بود (۱۹).

علاوه بر فشار روانی مرتبط با خطر ابتلاء به کرونا، شیوع کووید-۱۹ در بسیاری از کشورها محدودیت‌های زیادی ایجاد کرد که این خود می‌تواند تأثیر مخربی بر روی ابعاد سلامتی و روان‌شناختی سالمندان به جای بگذارد (۲۰). فاصله‌گذاری اجتماعی و منع تردد در بسیاری از کشورها، همچنین محدودیت دسترسی به خدمات بهداشتی به ویژه برای سالمندانی که دارای بیماری مزمن هستند می‌تواند بر روی سلامت روانی سالمندان تأثیر به‌سزایی بگذارد (۲۱). با توجه به اجرای قرنطینه‌ی خانگی

شد که نتیجه آن کاهش سلامت روانی افراد بود. به مرور زمان نگرانی جامعه‌ی جهانی در رابطه با سلامت روانی و ارتباطات اجتماعی سالمندان افزایش یافت (۵-۱).

سالمندانی که ارتباطات اجتماعی خود را قطع کرده‌اند یا به صورت محدود با بیرون ارتباط برقرار می‌کنند، بیشتر در معرض افسردگی و اضطراب قرار دارند. بررسی‌های سیستماتیک اخیر نشان دادند کووید-۱۹ می‌تواند ابعاد سلامت روان سالمندان را تحت تأثیر خود قرار دهد و باعث ایجاد علائم افسردگی و اضطراب گردد. در این بین، اختلالات اضطرابی یکی از مسائل بالینی فراگیر در اواخر زندگی به شمار می‌رود تا جایی که شیوع اختلالات اضطرابی در جمعیت مسن ۱/۲ تا ۱۵ درصد برآورد شده است. یکی از نشانه‌های برجسته اختلالات اضطرابی، نگرانی بیش از حد و غیرقابل کنترل است (۹-۶).

از روزهای ابتدایی همه‌گیری کووید-۱۹ این دیدگاه در بین مردم جهان و دولت‌ها ایجاد گردید که افراد مسن بالای ۶۰ سال بیشترین آسیب را از کووید-۱۹ می‌بینند و لازم است مراقبت‌های بهداشتی را جدی بگیرند (۱۰). پژوهش‌های انجام شده در زمینه کووید-۱۹ نشان دادند این ویروس بر روی ابعاد مختلفی از زندگی سالمندان تأثیر می‌گذارد که از جمله مهم‌ترین آن می‌توان به افزایش اضطراب مرگ اشاره کرد. اگرچه در سنین سالمندی داشتن اضطراب مرگ طبیعی باشد، اما طی همه‌گیری کووید-۱۹ سالمندی که درجات بالایی از اضطراب مرگ را تجربه کردند. اضطراب مرگ باعث کاهش عملکردهای جسمی، اختلالات روانی، نارضایتی از زندگی و کاهش اعتماد به نفس در سالمند می‌شود. از دلایل اصلی افزایش اضطراب مرگ در سالمندان این بود که گزارش‌های اولیه از ووهان چین نشان داد در ماه‌های ابتدایی نیمی از کشته‌شدگان کووید-۱۹ را افراد مسن تشکیل می‌دادند و میزان ابتلا و مرگومیر در این افراد به میزان قابل توجهی بالاتر از سنین دیگر است (۱۴-۱۱).

یک عامل مهم و شایع دیگری که طی همه‌گیری کووید-۱۹ در رابطه با سالمندان در ابعاد گسترده مورد بحث و بررسی قرار

کردند (۳۰،۳۱). بیماری‌های همه‌گیر، اختلالات روان‌شناختی و سلامت روان پایین در هر سنی می‌تواند منجر به کاهش کارآمدی و مختل شدن زندگی افراد شود، اما افراد مسن با توجه به این که از نظر جسمانی نسبت به سنین دیگر آسیب‌پذیرترند، بیشتر در معرض انواع اختلالات روان‌شناختی و جسمانی قرار دارند (۳۲).

در مجموع، با توجه به این که پس از گذشت دو سال از شیوع کرونا و ویروس ۲۰۱۹ در جهان همچنان شاهد جهش این ویروس کشنده هستیم و زمان مشخصی برای دوران پساکرونا تعیین نشده است، سلامت روانی بسیاری از مردم به خصوص سالمندان دچار آسیب شده است که می‌بایست به آن توجه ویژه‌ای شود (۳۳،۳۴). در همین راستا، پرداختن به سلامت روان‌شناختی جمعیت سالمندان قبل از هر مطالعه دیگری حائز اهمیت است. بدین منظور مطالعه مروری حاضر با هدف بررسی پیامدهای شیوع کروناویروس ۲۰۱۹ بر سلامت روانی سالمندان انجام شده است.

مواد و روش‌ها

پژوهش حاضر از نوع پژوهش مروری نظام‌مند است که از طریق الگوی پریسما یافته‌های پژوهشی مرتبط با پیامدهای شیوع کووید-۱۹ بر سلامت روانی سالمندان را در سال ۱۴۰۰ مورد بررسی قرار داده است (۳۵). در پژوهش حاضر، با استفاده از جست‌وجوی کلیدواژه‌های تخصصی کروناویروس یا کووید-۱۹، افسردگی، اضطراب، استرس یا پریشانی روان‌شناختی، انگ اجتماعی، معنویت یا دین، سالمند یا مسن، سنگ‌گرایی، سلامت روانی در پایگاه‌های اطلاعاتی انگلیسی نظیر Scopus, ScienceDirect, PubMed, ISI, Google Scholar پایگاه اطلاعاتی علمی جهاد دانشگاهی (SID)، بانک اطلاعات نشریات کشور (Magiran) و بانک اطلاعات مقالات علوم پزشکی ایران در بازه زمانی ۲۰۲۰ (از ماه فوریه) تا ۲۰۲۱ (تا

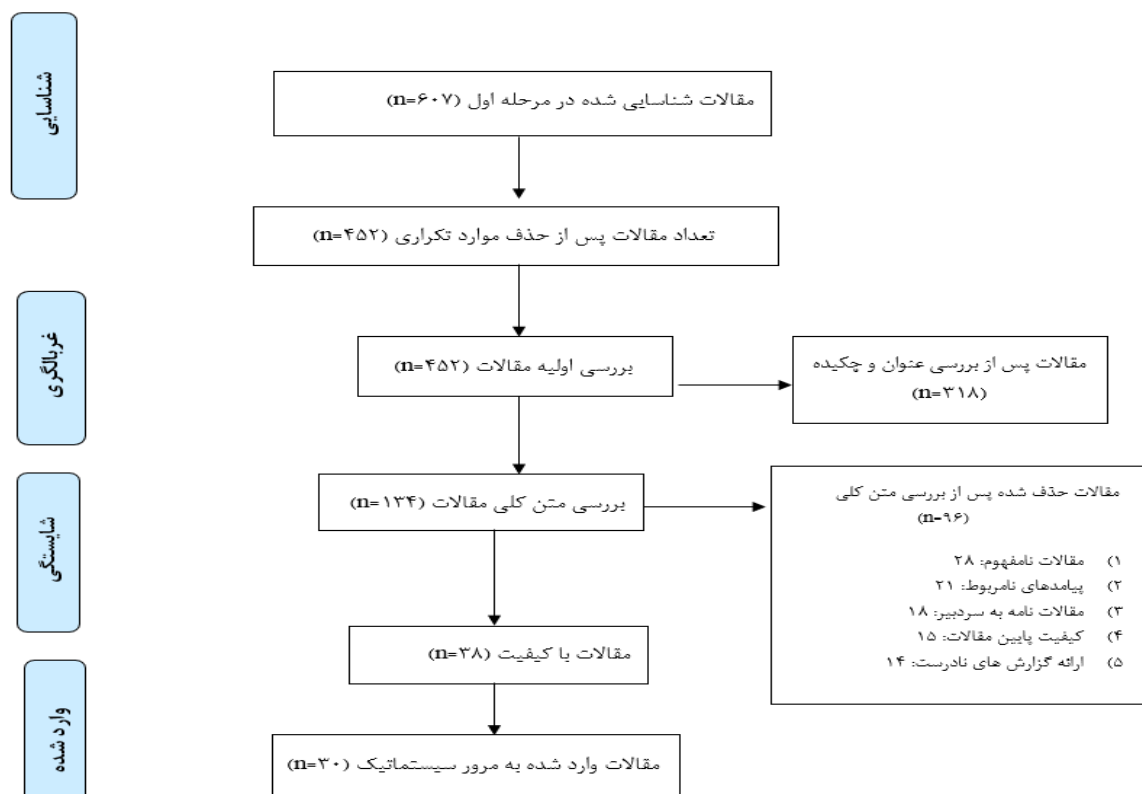
و محدودیت‌های اجتماعی در دوران همه‌گیری کووید-۱۹ این انتظار می‌رود که احساس تنهایی در جمعیت سالمندان تبدیل به یک نگرانی بزرگ شود (۲۲). تنهایی در بلندمدت می‌تواند منجر به تضعیف سیستم ایمنی، بروز اختلالات روان‌شناختی و جسمانی و در نهایت مرگ سالمند شود (۲۳). افزایش تنهایی به علت قوانین سخت‌گیرانه‌ی کووید-۱۹ و نبود ارتباطات اجتماعی برای سالمندانی که دارای بیماری‌های مزمن و زمینه‌ای هستند، بسیار خطرناک‌تر است (۲۴).

از طرفی دیگر، گزارش‌های زیادی در رابطه با خشونت علیه سالمندان، کلاهبرداری مالی، بدرفتاری و عدم حمایت مناسب از سالمندان به کانون وکلای آمریکا و کمیسیون تجارت فدرال فرستاده شد (۲۵). مرکز پیشگیری و کنترل بیماری، سوءرفتار با سالمندان را شامل هر گونه آسیب عاطفی، جسمی، روانی و اجتماعی تعریف می‌کند که توسط سرپرست یا اطرافیان به صورت عمدی اتفاق می‌افتد و منجر به آسیب رساندن در فرد سال‌خورده می‌شود (۲۶). با توصیه سازمان جهانی بهداشت، بسیاری از کشورها و دولت‌ها فاصله‌گذاری اجتماعی گسترده‌ای ایجاد کردند که این خود موجب دور شدن بسیاری از افراد مورد اعتماد سالمندان شد که این خود آمار سوءاستفاده از این افراد مسن را بالا می‌برد (۲۷).

با توجه به بسته شدن مراکز نگهداری روزانه سالمندان و کلینیک‌هایی که به توان‌بخشی این افراد کمک می‌کردند؛ بسیاری از خانواده‌ها پرستارانی برای مراقبت از سالمندان در خانه خود استخدام کردند، با توجه به این که فرد دیگری در خانه نبود امکان آسیب، بی‌توجهی و سوءاستفاده از سالمندان بیشتر نمایان گردید (۲۸). زمانی که کشورهای مختلف قوانین مرتبط به فاصله‌گذاری اجتماعی را وضع کردند، باعث شد بسیاری از سالمندان در خانه‌های خود حبس شوند تا جایی که دچار یک انزوای اجتماعی و احساس تنهایی کم‌سابقه‌ای شدند (۲۹). به ویژه سالمندانی که فرزندان و اطرافیان آن‌ها در شهر و کشور دیگر سکونت داشتند، افسردگی و اضطراب بیشتری را تجربه

مقالات انتخاب شده نیز جست‌وجو گردید. چهار محقق به طور جداگانه محتوای هر یک از ۳۰ مقاله را تجزیه و تحلیل کرده‌اند. ارزیابی کیفیت مقالات با استفاده از معیارهای ارائه شده توسط Gifford و همکاران انجام گرفت (۳۶). براساس معیارهای ارائه شده برای مطالعات کمی (۶ معیار)، کیفی (۱۱ معیار)، نیمه‌تجربی (۸ معیار) و تجربی (۷ معیار) مقالات در یک مقیاس دو امتیازی (صفر و یک) ارزیابی شدند. نقطه‌ی برش برای حذف مقالات کمی امتیاز ۴ و کمتر، برای مطالعات تجربی و نیمه‌تجربی امتیاز ۶ و کمتر، برای مطالعات کیفی نیز امتیاز ۸ و کمتر بود. در نهایت ۳۰ مقاله کاملاً مرتبط وارد پژوهش گردید و به طور کامل و دقیق مطالعه و بررسی شدند (نمودار ۱).

ماه جولای) مورد جست‌وجو قرار گرفتند. مقالات پژوهشی به صورت هدفمند براساس معیارهای خروج (در دسترس نبودن متن کامل مقاله، نامه به سردبیر و فاقد چکیده) و ورود به پژوهش (مرتبط بودن با هدف پژوهش، برخورداری از چهارچوب ساختاریافته پژوهشی و انتشار در مجله معتبر) برای بررسی انتخاب شدند. تمامی مقالات، بعد از استخراج از پایگاه‌های موردنظر، با استفاده از کلیدواژه‌های تخصصی، توسط چهار پژوهشگر حاضر مورد ارزیابی قرار گرفت. به منظور ارتقای کیفیت بیشتر مقالات، بعد از حذف مقالات نامرتبط با اهداف پژوهش و انتخاب مقالات اصلی، بار دیگر برای بالا بردن اطمینان از شناسایی و بررسی مقالات موجود، فهرست منابع

نمودار ۱: چک لیست PRISMA برای انتخاب مطالعات

حاصل از مقالات مرور شده در زمینه پیامدهای همه‌گیری کووید-۱۹ بر سلامت روانی سالمندان ارائه می‌شود (جدول ۱).

یافته‌ها

در این پژوهش، تعداد ۳۰ مقاله پژوهشی واجد شرایط زبان فارسی و انگلیسی مورد بررسی قرار گرفتند. در ادامه یافته‌های

جدول ۱- ویژگی مطالعات پیامدهای شیوع کووید-۱۹ بر سلامت روانی سالمندان

نویسنده و منبع	پیامد	هدف و نمونه	کشور	یافته اصلی
Meng و همکاران (۱)	افسردگی و اضطراب	هدف: ارزیابی تأثیرات روان‌شناختی شیوع کووید-۱۹ نمونه: ۱۵۵۶ سالمند	چین	نتایج این بررسی نشان داد ۳۷ درصد از سالمندان چینی طی همه‌گیری کووید-۱۹ افسردگی و اضطراب را تجربه کردند.
علیانی و پیمان (۳)	بهبودی روانی	هدف: ارزیابی به‌زیستی روانی سالمندان طی شیوع کووید-۱۹ حجم نمونه: ۴۰۰	ایران	در ۷۸/۲ درصد از سالمندان به‌زیستی روانی پایینی مشاهده شد. عواملی مانند تنهایی، بیماری مزمن و عدم فعالیت بدنی با به‌زیستی پایین ارتباط داشت.
Gaeta & Brydges (۴)	اضطراب	هدف: بررسی اضطراب، انزوای اجتماعی و تنهایی طی شیوع کووید-۱۹ نمونه: ۵۱۴ سالمند	آمریکا	نتایج حاکی از شیوع ۵۶ و ۳۶ درصدی انزوای اجتماعی و تنهایی در سالمندان بود. همچنین مشخص گردید سالمندانی که تنهایی بیشتری را تجربه می‌کنند دارای علائم اضطرابی بالاتری هستند.
Parlapani و همکاران (۶)	احساس تنهایی	هدف: بررسی احساس تنهایی و عدم تحمل ابهام سالمندان طی همه‌گیری کووید-۱۹ نمونه: ۱۰۳ سالمند	یونان	سالمندانی که احساس تنهایی می‌کردند دارای نشانه‌های افسردگی و اضطراب بودند. کیفیت خواب مطلوبی را گزارش نمی‌دادند. همچنین دارای سطوح بالایی از عدم تحمل ابهام بودند.
Mansueto و همکاران (۱۰)	احساس تنهایی	هدف: بررسی عواملی که خطر ابتلا و مرگ ناشی از کووید-۱۹ را افزایش می‌دهند	ایتالیا	احساس تنهایی، اعتیاد، بیماری‌های مزمن مانند دیابت، سرطان، ناراحتی قلبی، بیماری‌های تنفسی، سن بالا و مرد بودن جزو گروه‌های آسیب‌پذیر در دوران کرونا هستند که باید به سلامت روانی آن‌ها توجه گردد.
Rababa و همکاران (۱۱)	اضطراب مرگ	هدف: ارتباط اضطراب مرگ با به‌زیستی معنوی و سبک مقابله دینی طی همه‌گیری کووید-۱۹ در سالمندان نمونه: ۲۴۸	امارات	سالمندانی که از به‌زیستی معنوی پایینی برخوردار بودند، اضطراب مرگ قابل توجهی را تجربه می‌کردند. در مقابل سالمندانی که سبک مقابله دینی بالایی داشتند از اضطراب مرگ کمتری برخوردار بودند. همچنین سالمندان متأهل دارای اضطراب مرگ بیشتری بودند.
Kavaklı و همکاران (۱۲)	اضطراب مرگ	هدف: ارتباط شفقت به خود و اضطراب مرگ در دوران شیوع کووید-۱۹ نمونه: ۵۶۲	ترکیه	یافته‌ها حاکی از همبستگی منفی معنادار خودشفقت‌ورزی با اضطراب مرگ بود. افرادی در دوران همه‌گیری کروناویروس ۲۰۱۹ نسبت به خود مهربان بودند، از سلامت روانی بهتری برخوردار بودند.
Jimenez-Sotomayor و همکاران (۱۵)	سن‌گرایی	هدف: بررسی پیام‌های کاربران مجازی در رابطه با سن‌گرایی و ویروس کووید-۱۹ نمونه: ۳۵۱ پست	مکزیک	از بین پست‌های مربوطه، ۲۲ درصد قصد تمسخر سالمندان را داشتند. حدود ۲ درصد نیز زندگی سالمندان را کم‌ارزش قلمداد می‌کردند و شیوع کروناویروس ۲۰۱۹ را به عنوان راهی برای کاهش جمعیت جهان می‌دانستند.
Bertić & Telebuh (۲۰)	احساس تنهایی	هدف: احساس تنهایی سالمندان طی همه‌گیری کروناویروس ۲۰۱۹ نمونه: ۱۰۷ سالمند	کرواسی	سالمندانی که از طریق شبکه‌های اجتماعی با خانواده‌های خود ارتباط می‌گرفتند، کمتر از نظر هیجانی مشکل داشتند و تنهایی کمتری را تجربه می‌کردند. بدین منظور به مددکاران و کارشناسان حوزه سالمندی پیشنهاد گردید سالمندان را با برنامه‌های اجتماعی مختلف آشنا کنند.
Santini و همکاران (۲۱)	اضطراب و افسردگی	هدف: نقش فاصله‌گذاری در پیش‌بینی اضطراب و افسردگی سالمندان طی شیوع کرونا نمونه: ۳۰۰۵ سالمند	آمریکا	یافته‌ها این مطالعه نشان دادند افرادی که دارای احساس تنهایی و انزوای اجتماعی هستند، افسردگی و اضطراب بیشتری را تجربه می‌کنند.
Guida & Carpentieri (۲۲)	کیفیت زندگی	هدف: کیفیت زندگی سالمندان در رابطه با خدمات بهداشتی کووید-۱۹ نمونه: ۱۰ مقاله	ایتالیا	نتایج حاکی از پایین بودن خدمات دریاقتی سالمندان ساکن در محله و شهرهای دور افتاده دارد که بر روی کیفیت زندگی و سلامت روانی آن‌ها تأثیر منفی به جای می‌گذارد. همچنین میزان ابتلا و مرگومیر ناشی از کووید-۱۹ نیز در این سالمندان بیشتر رخ می‌دهد.
Robb و همکاران (۲۳)	افسردگی و اضطراب	هدف: رابطه انزوای اجتماعی با افسردگی و اضطراب سالمندان انگلیسی در طول همه‌گیری کووید-۱۹ نمونه: سه هزار زن و مرد مسن	انگلستان	به ترتیب ۱۲/۸ درصد و ۳۶ درصد از سالمندان دارای علائم افسردگی و نشانه‌های اضطرابی هستند که از این بین زنان مجرد و بیوه بیشترین افسردگی، اضطراب و احساس تنهایی را گزارش می‌کردند.
Hamm و همکاران (۲۴)	افسردگی	هدف: تجربیات سالمندان افسرده طی همه‌گیری کووید-۱۹ نمونه: ۷۳ سالمند	آمریکا	سالمندان بیشتر نگران تنهایی و انزوا خود هستند تا این که ترس ابتلا به کروناویروس ۲۰۱۹ را داشته باشند. همچنین کیفیت زندگی سالمندان آن‌ها آسیب دیده و بسیار خشمگین هستند. مستعد افسردگی، اضطراب و خودکشی نیز هستند.
Makaroun و همکاران (۲۵)	سوء رفتار	هدف: سوء رفتارهای شایعی که طی قرنطینه‌ی خانگی ناشی کووید-۱۹ ایجاد شد نمونه: هشت هزار نفر از مراقبان سالمندان بالای ۶۰	آمریکا	بسیاری از مراقبان سالمندان در مقایسه با گذشته دچار وضعیت اقتصادی نامطلوب و ضررهای مالی زیادی شده‌اند. به دخانیات و نوشیدنی‌های الکلی روی آوردند که موجب افزایش احساس انزوا و تنهایی در آن‌ها شد.

سال			
Banerjee و همکاران (۳۱)	سوء رفتار	هدف: مروری بر نقش کروناویروس ۲۰۱۹ در اختلالات روان‌شناختی و سوء رفتار با سالمندان	هند
Saraiya و همکاران (۳۷)	کیفیت زندگی	هدف: کیفیت زندگی و ارتباطات اجتماعی سالمندان در همه‌گیری کووید-۱۹ نمونه: ۵۵۷ سالمند	آمریکا
Elman و همکاران (۲۸)	بد رفتاری	هدف: بررسی بد رفتاری علیه سالمندان طی همه‌گیری کووید-۱۹	آمریکا
Bidzan-Bluma و همکاران (۲۹)	کیفیت زندگی	هدف: کیفیت زندگی، رضایت از زندگی و بهزیستی سالمندان طی شیوع کووید-۱۹ نمونه: ۴۹۴	لهستان
Rantanen و همکاران (۳۰)	کیفیت زندگی	هدف: بررسی سالمندی فعال، پویایی گستره زندگی و گستره زندگی سالمندان نمونه: ۸۰۶ سالمند	فنلاند
Arpino و همکاران (۳۱)	افسردگی	هدف: بررسی میزان افسردگی سالمندان در دوران شیوع کرونا ویروس ۲۰۱۹ نمونه: ۲ هزار سالمند	ایتالیا، فرانسه، اسپانیا
Ma و همکاران (۳۲)	افسردگی	هدف: بررسی شیوع افسردگی و ارتباط آن را کیفیت زندگی بیماران مبتلا به کرونا نمونه: ۷۷۰ سالمند	چین
Callow و همکاران (۳۳)	فعالیت بدنی	هدف: نقش فعالیت‌های بدنی در کاهش اختلالات روانی سالمندان طی شیوع کرونا نمونه: هزار سالمند	آمریکا
مرادی و همکاران (۳۴)	اثرات قرنطینه	هدف: اثرات پاندمی کرونا بر سالمندان حجم نمونه: ۵۸ مطالعه	ایران
Ping و همکاران (۳۷)	کیفیت زندگی	هدف: ارزیابی کیفیت زندگی مرتبط با سلامتی در طول همه‌گیری کووید-۱۹ نمونه: ۱۱۳۹	چین
Nguyen و همکاران (۳۸)	افسردگی	هدف: بررسی افسردگی، کیفیت زندگی و سواد سلامت افراد مبتلا به کروناویروس ۲۰۱۹ نمونه: چهار هزار نفر	ویتنام
Hall و همکاران (۳۹)	فعالیت بدنی	هدف: نقش فعالیت بدنی سالمندان مبتلا به پارکینسون در بهبود کیفیت زندگی	آمریکا
عسگری و همکاران (۴۰)	سلامت روانی	هدف: واکاوی تجارب روان‌شناختی سالمندان در همه‌گیری کرونا حجم نمونه: ۱۵	ایران
غلامزاد و همکاران (۴۱)	تجارب سالمندان	هدف: واکاوی تجارت سالمندان در قرنطینه کووید-۱۹ حجم نمونه: ۱۰ سالمند	ایران

پیامدهای مثبت با مضمون‌های فرعی غنیمت شمردن فرصت‌های زندگی، رشد معنوی و بهبود سبک زندگی کشف شدند.			
باقری شیخانگفته و فتحی آشتیانی (۴۲)	معنویت	هدف: بررسی نقش دین و معنویت طی شیوع کرونا در زندگی سالمندان حجم نمونه: ۲۹ مطالعه	ایران
حسینی مقدم و همکاران (۴۳)	افسردگی	هدف: شیوع افسردگی در سالمندان طی شیوع کرونا حجم نمونه: ۴۳۲	ایران
سالمندانی که در دوران شیوع کرونا فعالیت‌های معنوی و مذهبی خود را انجام می‌دادند، از سلامت روانی بهتری برخوردار بودند. همچنین داشتن اعتقادات دینی منجر به ایجاد معنا و آرامش در زندگی افراد می‌شد که نتیجه آن کاهش ترس و اضطراب ناشی از شیوع کرونا بود.			
شیوع افسردگی در سالمندان ۵۵/۸ درصد بود. بین وضعیت تأهل، تحصیلات، کیفیت خواب، وضعیت اقتصادی و بیماری مزمن با افسردگی ارتباط وجود داشت.			

از میان ۳۰۷ مقاله مرتبط با پیامدهای شیوع کووید-۱۹ بر سلامت روانی سالمندان، در انتها ۳۰ مقاله بررسی و با جمعیت ۲۹۵۴۶ سالمند بر پایه معیارهای ورود و حذف انتخاب و بازبینی شدند. همچنین در این مرور سیستماتیک ۱۶ کشور آمریکا، چین، هند، ایتالیا، اسپانیا، یونان، فرانسه، فنلاند، لهستان، انگلیس، کرواسی، ترکیه، مکزیک، امارات، ویتنام و ایران حضور داشتند که نشان‌دهنده اهمیت سلامت روانی سالمندان شیوع کووید-۱۹ در جهان است. از بین ۳۰ مقاله بررسی شده، ۲۲ مقاله کمی، ۶ مقاله مروری و ۲ مقاله کیفی بودند. از بین ۳۰ مقاله بررسی شده، بررسی‌های صورت گرفته حاکی از شیوع بالای افسردگی، اضطراب، احساس تنهایی، اضطراب مرگ، سوءرفتار و سن‌گرایی در سالمندان دارد. همچنین شیوع کووید-۱۹ کیفیت زندگی و فعالیت بدنی سالمندان به میزان قابل کاهش داد که تمامی این موارد سلامت روانی سالمندان را تحت تأثیر خود قرار داده است.

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش مروری حاضر با هدف بررسی پیامدهای شیوع کووید-۱۹ بر سلامت روانی سالمندان انجام شد. نتایج بدست آمده از بررسی ۳۰ مقاله حاکی از این واقعیت است که طی همه‌گیری کووید-۱۹ سلامت روانی سالمندان بسیار آسیب دید و باعث افزایش افسردگی، اضطراب، احساس تنهایی، اضطراب مرگ، سوءرفتار و سن‌گرایی در سالمندان شد. همچنین قرنطینه خانگی و فاصله‌گذاری اجتماعی بر روی کیفیت زندگی،

فعالیت‌های بدنی و اجتماعی تأثیر به‌سزایی گذاشت و منجر به بروز آسیب‌های روان‌شناختی زیادی در سالمندان گردید (۲۴-۲۱). در تبیین این یافته‌ها می‌توان اذعان داشت سالمندان به علت این که از نظر جسمانی و عملکرد سیستم ایمنی ضعیف‌تر هستند، به عنوان گروهی آسیب‌پذیر در برابر کووید-۱۹ شناخته می‌شوند که می‌بایست مورد توجه و مراقبت بیشتری قرار گیرند (۴۰). از سویی دیگر، کووید-۱۹ در کنار نشانه‌ها و علائم جسمانی گوناگون، منجر به ایجاد اختلالات روان‌شناختی در بیماران و به خصوص سالمندان می‌شود (۱). با توجه به این که افراد مسن در مقایسه با سنین دیگر از نظر سلامت جسمانی و روانی ضعیف‌تر هستند، طی همه‌گیری کووید-۱۹ اضطراب سلامت بیشتری را تجربه می‌کنند (۲۳). محدودیت‌های اجتماعی و قرنطینه‌ی خانگی نیز باعث شد مراکزی که به سالمندان خدمات درمانی ارائه می‌کردند، تعطیل گردد. این موضوع ضربه بزرگی به سالمندانی که از نظر جسمی و روانی نیازمند دریافت خدمات و مشاوره‌های حضوری بودند، وارد کرد (۲۷).

پژوهش‌های انجام شده نشان دادند ماندن در خانه و دوری از اجتماع باعث گردید بسیاری از مردم به خصوص جمعیت سالخورده، افسردگی قابل توجهی را تجربه نمایند (۳۷). یافته‌های مطالعات اخیر نیز مشخص کردند کووید-۱۹ ابعاد گسترده‌ای از سلامت روانی سالمندان را تحت تأثیر خود قرار می‌دهد (۲۱-۳۲). با وجود این که قوانین سخت‌گیرانه دولت‌ها و فشار روانی ایجاد شده توسط کووید-۱۹ تمامی افراد در سنین مختلف را درگیر خود کرده است، اما برخی از افراد آسیب

بیشتری متحمل شدند. افراد دارای بیماری‌های مزمن و جمعیت سالمندان جزو گروه‌هایی بودند که سلامت روانی و جسمی آن‌ها به شدت بسیار آسیب دید (۲۰-۱۰). از طرفی دیگر، قرنطینه‌ی خانگی و محدودیت‌های اجتماعی از جمله مواردی بود که در روزهای ابتدایی توسط دولت‌ها وضع گردید که باعث شد بسیاری از سالمندان در خانه‌های خود حبس شوند (۳۹). با توجه به این که سالمندان از نظر جسمانی ضعیف هستند، بیشتر مورد سوءاستفاده قرار می‌گیرند. سوءرفتار با سالمندان شامل هر گونه آسیب عاطفی، جسمی، روانی و اجتماعی تعریف است که توسط خانواده یا اطرافیان به صورت عمدی رخ می‌دهد و منجر به آسیب رساندن در فرد مسن می‌شود (۲۶).

در دوران شیوع کووید-۱۹ گزارش‌های زیادی در رابطه با خشونت علیه سالمندان، کلاهبرداری مالی، بدرفتاری و عدم حمایت مناسب از سالمندان به کانون وکلای آمریکا و کمیسیون تجارت فدرال فرستاده شد (۲۵). یکی از دلایل افزایش سوءاستفاده از سالمندان در این دوران، بسته شدن مراکز نگهداری روزانه سالمندان بود (۲۸). بدین منظور، خانواده‌ها می‌توانند شماره‌های مراکز مهم مانند خدمات اجتماعی، پلیس و اورژانس را در اختیار سالمندان قرار دهند تا در صورت لزوم درخواست کمک کنند (۳۱). افزون بر آن، طی شیوع کووید-۱۹ به مرور زمان سوءرفتار و خشونت علیه سالمندان ابعاد گسترده‌تری را در بر گرفت. سن‌گرایی از جمله مواردی است که در اجتماع و جامعه رشد کرده و منجر به تبعیض علیه یک فرد یا گروه به دلیل سن بخصوص آن‌ها می‌شود (۱۵). پژوهش‌های گوناگونی به این نتیجه دست یافتند که پدیده‌ی سن‌گرایی برای سالمندان پیامدهای منفی متعددی را به ارمغان می‌آورد و به عنوان اصلی‌ترین عامل آزار و اذیت سالمندان در دوران شیوع کووید-۱۹ شناخته می‌شود (۱۷). در روزهای ابتدایی همه‌گیری کووید-۱۹ بسیاری از متخصصان و کارشناسان سالمندان را جزو گروه‌های آسیب‌پذیر قرار دادند که نیازمند مراقبت‌های بهداشتی بیشتری هستند. در همین راستا، بسیاری از افراد

سن‌گرا دیدگاه منفی نسبت به سالمندان داشتند تا جایی که این افراد را یکی از عوامل انتشار ویروس تلقی می‌کردند (۱۶). از طرفی دیگر، حجم بالای بیماران و تخت‌های ناکافی بیمارستان‌ها باعث شد بسیاری از سالمندان مظلوم واقع شوند و خدمات بهداشتی به موقعی را دریافت نکنند. کشورهای مسن چین و ایتالیا در قسمت مراقبت‌های ویژه بیمارستان‌ها و خدمات درمانی، کمترین اولویت را برای سالمندان در نظر می‌گرفتند و بیشتر به درمان کودکان و جوانان می‌پرداختند (۱۹). پاندمی کووید-۱۹ بر روی ابعاد زندگی مردم جهان تأثیر گذاشت و فعالیت‌های روزمره مردم جهان را مختل کرد. یافته‌های پژوهش‌های متعددی نشان دادند که کووید-۱۹ می‌تواند کیفیت زندگی سالمندان را با مشکل روبرو کند (۳۰). مشکلات جسمانی و روان‌شناختی کووید-۱۹ باعث شد کیفیت زندگی بسیاری از مردم جهان به خصوص سالمندان پایین بیاید. در واقع، بسیاری از سالمندان مبتلا به کووید-۱۹ به علت مشکلات جسمی از عفونت‌های احتمالی در امان نیستند که می‌تواند بر روی کیفیت زندگی مرتبط با سلامتی و عوامل مؤثر در آن، تأثیرگذار باشد (۲۷). بدین منظور لازم است ارائه‌دهندگان خدمات بهداشتی عواملی که سلامتی سالمندان را در این دوران تحت تأثیر قرار می‌دهد را مورد بررسی و ارزیابی دقیق‌تری قرار دهند. در این راستا، یافته‌های مطالعات انجام شده حاکی از نقش پررنگ خدمات درمانی و بهداشتی مناسب در افزایش کیفیت زندگی سالمندان طی همه‌گیری کووید-۱۹ دارد (۲۹). از طرفی دیگر، تنهایی که سالمندان تجربه می‌کنند نیز بر روی ابعاد زندگی آن‌ها تأثیر منفی به جای می‌گذارد (۱۰-۶). با توجه به اجرای قرنطینه‌ی خانگی و محدودیت‌های اجتماعی در دوران همه‌گیری کووید-۱۹ این انتظار می‌رود که احساس تنهایی در جمعیت سالمندان به یک نگرانی بزرگ تبدیل شود که نیازمند اتخاذ تصمیماتی در جهت کاهش این انزوا و تنهایی است (۲۰). در همین راستا، نتایج مطالعات زیادی نشان دادند تنهایی سالمندان در بلند مدت می‌تواند باعث تضعیف سیستم ایمنی، بروز اختلالات

بیشتری متحمل شدند. افراد دارای بیماری‌های مزمن و جمعیت سالمندان جزو گروه‌هایی بودند که سلامت روانی و جسمی آن‌ها به شدت بسیار آسیب دید (۲۰-۱۰). از طرفی دیگر، قرنطینه‌ی خانگی و محدودیت‌های اجتماعی از جمله مواردی بود که در روزهای ابتدایی توسط دولت‌ها وضع گردید که باعث شد بسیاری از سالمندان در خانه‌های خود حبس شوند (۳۹). با توجه به این که سالمندان از نظر جسمانی ضعیف هستند، بیشتر مورد سوءاستفاده قرار می‌گیرند. سوءرفتار با سالمندان شامل هر گونه آسیب عاطفی، جسمی، روانی و اجتماعی تعریف است که توسط خانواده یا اطرافیان به صورت عمدی رخ می‌دهد و منجر به آسیب رساندن در فرد مسن می‌شود (۲۶).

در دوران شیوع کووید-۱۹ گزارش‌های زیادی در رابطه با خشونت علیه سالمندان، کلاهبرداری مالی، بدرفتاری و عدم حمایت مناسب از سالمندان به کانون وکلای آمریکا و کمیسیون تجارت فدرال فرستاده شد (۲۵). یکی از دلایل افزایش سوءاستفاده از سالمندان در این دوران، بسته شدن مراکز نگهداری روزانه سالمندان بود (۲۸). بدین منظور، خانواده‌ها می‌توانند شماره‌های مراکز مهم مانند خدمات اجتماعی، پلیس و اورژانس را در اختیار سالمندان قرار دهند تا در صورت لزوم درخواست کمک کنند (۳۱). افزون بر آن، طی شیوع کووید-۱۹ به مرور زمان سوءرفتار و خشونت علیه سالمندان ابعاد گسترده‌تری را در بر گرفت. سن‌گرایی از جمله مواردی است که در اجتماع و جامعه رشد کرده و منجر به تبعیض علیه یک فرد یا گروه به دلیل سن بخصوص آن‌ها می‌شود (۱۵). پژوهش‌های گوناگونی به این نتیجه دست یافتند که پدیده‌ی سن‌گرایی برای سالمندان پیامدهای منفی متعددی را به ارمغان می‌آورد و به عنوان اصلی‌ترین عامل آزار و اذیت سالمندان در دوران شیوع کووید-۱۹ شناخته می‌شود (۱۷). در روزهای ابتدایی همه‌گیری کووید-۱۹ بسیاری از متخصصان و کارشناسان سالمندان را جزو گروه‌های آسیب‌پذیر قرار دادند که نیازمند مراقبت‌های بهداشتی بیشتری هستند. در همین راستا، بسیاری از افراد

کووید-۱۹ در ایران و جهان، پیشنهاد می‌گردد از خدمات تلفنی و تصویری آنلاین در جهت ارتقاء سلامت روانی و کیفیت زندگی سالمندان استفاده شود.

تشکر و قدردانی

در انتها نویسندگان بر خود لازم می‌دانند از داوران نشریه و تمامی پژوهشگرانی که مقالات آن‌ها در این مطالعه مورد بررسی قرار گرفت، تشکر و قدردانی کنند.

تعارض منافع

نویسندگان هیچ‌گونه تضاد منافی ندارند.

سهام نویسندگان

فرزین باقری شیخانگشسه (نویسنده اول و مسئول) جمع‌آوری داده‌ها، بازبینی و تأیید نسخه اصلی مقاله ۳۰ درصد؛ معصومه آریانی‌پور (نویسنده دوم) تهیه نسخه اصلی مقاله ۳۰ درصد؛ مریم سعیدی (نویسنده سوم) جمع‌آوری و نگارش یافته مقاله ۲۰ درصد؛ وحید صوابی‌نیری (نویسنده چهارم) جمع‌آوری و نگارش نتایج ۲۰ درصد.

حمایت مالی

این مقاله از طرف نهاد یا مؤسسه‌ای حمایت مالی نداشته است.

روان‌شناختی و جسمانی و در نهایت مرگ سالمند شود (۳۱). راهکارهایی برای کاهش احساس تنهایی و نزدیک شدن افراد جامعه طی همه‌گیری کووید-۱۹ پیشنهاد شد که استفاده از شبکه‌های مجازی به عنوان بهترین ابزار استفاده گردید؛ اما به دلیل این که سالمندان با فضای مجازی زیاد آشنا نیستند، لازم است اقداماتی در جهت آموزش سالمندان توسط خانواده‌ها و اطرافیان صورت گیرد و آن‌ها را از نظر اینترنت و برنامه‌های گوناگون تجهیز نمایند (۲۴).

در مجموع، با توجه به نتایج این مطالعه می‌توان ادعان داشت شیوع بیماری کووید-۱۹ بر روی سلامت جسمانی و روانی سالمندان جهان تأثیر گذاشته است. البته لازم به ذکر است که پیامدهای شیوع این ویروس مختص دوران همه‌گیری نیست، بلکه این انتظار می‌رود پس از پایان شیوع کووید-۱۹ پیامدهای بلندمدت آن مانند وسواس، سوگ، اضطراب، ترس و غیره همچنان در سنین مختلف باقی بماند. بدین منظور از مسئولین ذیربط انتظار می‌رود با برنامه‌ریزی‌های مناسب و اتخاذ سیاست‌هایی در جهت فراهم نمودن امکانات روان‌شناختی و حمایتی از راه دور، گامی در جهت کاهش آسیب‌های ناشی از شیوع کووید-۱۹ در زندگی سالمندان برداشته شود.

از جمله محدودیت‌های مطالعه مروری حاضر می‌توان به در دسترس نبودن متن کامل برخی مقالات که منجر به عدم ورود این مقالات به روند بررسی شد، اشاره کرد. همچنین به علت فیلتر بودن برخی پایگاه‌های علمی پژوهشگران نتوانستند به آنها دسترسی داشته باشند. با توجه به تعطیلی خدمات توانبخشی و حمایتی از سالمندان و مشخص نبودن تاریخ پایان پاندمی

References

- Meng H, Xu Y, Dai J, Zhang Y, Liu B, Yang H. Analyze the psychological impact of COVID-19 among the elderly population in China and make corresponding suggestions. *Psychiatr Res*. 2020; 289:112983. DOI: 10.1016/j.psychres.2020.112983
- Amsalem D, Dixon LB, Neria Y. The coronavirus disease 2019 (COVID-19) outbreak and mental health: current risks and recommended actions. *JAMA psychiatry*. 2021;78(1):9-10. DOI: 10.1001/jamapsychiatry.2020.1730

3. Olyani S, Peyman N. Assessment of the Subjective Wellbeing of the Elderly During the COVID-19 Disease Pandemic in Mashhad. *Salmand: Iranian J of Ageing*. 2021; 16 (1):62-73. [Persian]
4. Gaeta L, Brydges CR. Coronavirus-Related Anxiety, Social Isolation, and Loneliness in Older Adults in Northern California during the Stay-at-Home Order. *J Aging Soc Pol*. 2020:1-2. DOI: 10.1080/08959420.2020.1824541
5. Li W, Zhao N, Yan X, Zou S, Wang H, Li Y, Xu X, Du X, Zhang L, Zhang Q, Cheung T. The prevalence of depressive and anxiety symptoms and their associations with quality of life among clinically stable older patients with psychiatric disorders during the COVID-19 pandemic. *Translational Psychiatry*. 2021;11(1):1-8. DOI: 10.1038/s41398-021-01196-y
6. Parlapani E, Holeva V, Nikopoulou VA, Sereslis K, Athanasiadou M, Godosidis A, Stephanou T, Diakogiannis I. Intolerance of uncertainty and loneliness in older adults during the COVID-19 pandemic. *Front Psychiatr*. 2020; 11:842. DOI: 10.3389/fpsy.2020.00842
7. Flett GL, Heisel MJ. Aging and feeling valued versus expendable during the COVID-19 pandemic and beyond: A review and commentary of why mattering is fundamental to the health and well-being of older adults. *Int J Ment Health Addiction*. 2020:1-27. DOI: 10.1007/s11469-020-00339-4
8. Byrne GJ, Pachana NA. Development and validation of a short form of the Geriatric Anxiety Inventory-the GAI-SF. *Int Psychogeriatr*. 2011;23(1):125. DOI: 10.1017/S1041610210001237
9. Girdhar R, Srivastava V, Sethi S. Managing mental health issues among elderly during COVID-19 pandemic. *J of Geriatric Care and Res*. 2020;7(1):29-32.
10. Mansueto G, Niola M, Napoli C. Can COVID 2019 induce a specific cardiovascular damage or it exacerbates pre-existing cardiovascular diseases?. *Pathology-Research and Practice*. 2020;216(9):153086. DOI: 10.1016/j.prp.2020.153086
11. Rababa M, Hayajneh AA, Bani-Iss W. Association of Death Anxiety with Spiritual Well-Being and Religious Coping in Older Adults During the COVID-19 Pandemic. *J Relig Health*. 2021;60(1):50-63.
12. Kavaklı M, Ak M, Uğuz F, Türkmen OO. The mediating role of self-compassion in the relationship between perceived COVID-19 threat and death anxiety. *Turkish J of Clinical Psychiatry*. 2020;23. DOI: 10.5505/kpd.2020.59862
13. Pradhan M, Chettri A, Maheshwari S. Fear of death in the shadow of COVID-19: The mediating role of perceived stress in the relationship between neuroticism and death anxiety. *Death Stud*. 2020:1-5. DOI: 10.1080/07481187.2020.1833384
14. Ioannidis JP, Axfors C, Contopoulos-Ioannidis DG. Population-level COVID-19 mortality risk for non-elderly individuals overall and for non-elderly individuals without underlying diseases in pandemic epicenters. *Environ Res*. 2020; 188:109890. DOI: 10.1016/j.envres.2020.109890
15. Jimenez - Sotomayor MR, Gomez - Moreno C, Soto - Perez - de - Celis E. Coronavirus, ageism, and Twitter: An evaluation of tweets about older adults and COVID - 19. *J Am Geriatr Soc*. 2020;68(8):1661-5. DOI: 10.1111/jgs.16508
16. Monahan C, Macdonald J, Lytle A, Apriceno M, Levy SR. COVID-19 and ageism: How positive and negative responses impact older adults and society. *Am Psychol*. 2020; 75(1), 887-896. DOI: 10.1037/amp0000699
17. Fraser S, Lagacé M, Bongué B, Ndeye N, Guyot J, Becharde L, Garcia L, Taler V, Adam S, Beaulieu M. Ageism and COVID-19: what does our society's response say about us?. *Age Ageing*. 2020;49(5):692-5. DOI: 10.1093/ageing/afaa097
18. Chang ES, Kanno S, Levy S, Wang SY, Lee JE, Levy BR. Global reach of ageism on older persons' health: A systematic review. *PloS one*. 2020;15(1):e0220857. DOI: 10.1371/journal.pone.0220857
19. Rosenbaum L. Facing Covid-19 in Italy—ethics, logistics, and therapeutics on the epidemic's front line. *New Engl J Med*. 2020;382(20):1873-5. DOI: 10.1056/NEJMp2005492
20. Bertić Ž, Telebuh M. Self-Assessment of Social and Family Loneliness in Elderly during COVID-19 Pandemic in Relation to Current

- Level and Type of Communication Intensity. *Collegium antropologicum*. 2020;44(4):209-17. DOI: 10.5671/ca.44.4.3
21. Santini ZI, Jose PE, Cornwell EY, Koyanagi A, Nielsen L, Hinrichsen C, Meilstrup C, Madsen KR, Koushede V. Social disconnectedness, perceived isolation, and symptoms of depression and anxiety among older Americans (NSHAP): a longitudinal mediation analysis. *The Lancet Public Health*. 2020 Jan;5(1):e62-70. DOI: 10.1016/S2468-2667(19)30230-0
 22. Guida C, Carpentieri G. Quality of life in the urban environment and primary health services for the elderly during the Covid-19 pandemic: An application to the city of Milan (Italy). *Cities (London, England)*. 2020:103038. DOI: 10.1016/j.cities.2020.103038
 23. Robb CE, de Jager CA, Ahmadi-Abhari S, Giannakopoulou P, Udeh-Momoh C, McKeand J, Price G, Car J, Majeed A, Ward H, Middleton L. Associations of social isolation with anxiety and depression during the early COVID-19 pandemic: a survey of older adults in London, UK. *Front Psychiatr*. 2020;11. DOI: 10.3389/fpsy.2020.591120
 24. Hamm ME, Brown PJ, Karp JF, Lenard E, Cameron F, Dawdani A, Lavretsky H, Miller JP, Mulsant BH, Pham VT, Reynolds CF. Experiences of American older adults with pre-existing depression during the beginnings of the COVID-19 pandemic: a multicity, mixed-methods study. *The American journal of geriatric psychiatr Am J Geriatr Psychiatry*. 2020;28(9):924-32. DOI: 10.1016/j.jagp.2020.06.013
 25. Makaroun LK, Beach S, Rosen T, Rosland AM. Changes in Elder Abuse Risk Factors Reported by Caregivers of Older Adults During the COVID - 19 Pandemic. *J Am Geriatr Soc*. 2020. DOI: 10.1111/jgs.17009
 26. Banerjee D, D'Cruz MM, Rao TS. Coronavirus disease 2019 and the elderly: Focus on psychosocial well-being, agism, and abuse prevention—An advocacy review. *J Geriatr Ment Health*. 2020;7(1):4-10.
 27. Saraiva MD, Apolinario D, Avelino-Silva TJ, Tavares CD, Gattás-Vernaglia IF, Fernandes CM, Rabelo LM, Yamaguti ST, Karnakis T, Kalil-Filho R, Jacob-Filho W. The impact of frailty on the relationship between life-space mobility and quality of life in older adults during the COVID-19 pandemic. *J Nutr Health Aging*. 2021;25(4):440-7. DOI: 10.1007/s12603-020-1532-z
 28. Elman A, Breckman R, Clark S, Gottesman E, Rachmuth L, Reiff M, Callahan J, Russell LA, Curtis M, Solomon J, Lok D. Effects of the COVID-19 outbreak on elder mistreatment and response in New York City: Initial lessons. *J Appl Gerontol*. 2020;39(7):690-9. DOI: 10.1177/0733464820924853
 29. Bidzan-Bluma I, Bidzan M, Jurek P, Bidzan L, Knietzsch J, Stueck M, Bidzan M. A Polish and German Population Study of Quality of Life, Well-Being, and Life Satisfaction in Older Adults During the COVID-19 Pandemic. *Front Psychiatr*. 2020;11. DOI: 10.3389/fpsy.2020.585813
 30. Rantanen T, Eronen J, Kauppinen M, Kokko K, Sanaslahti S, Kajan N, Portegijs E. Life-Space Mobility and Active Aging as Factors Underlying Quality of Life Among Older People Before and During COVID-19 Lockdown in Finland—A Longitudinal Study. *The Journals of Gerontology: Series A*. 2021;76(3):e60-7. DOI: 10.1093/gerona/glaa274
 31. Arpino B, Pasqualini M, Bordone V, Solé-Auró A. Older people's nonphysical contacts and depression during the COVID-19 lockdown. *Gerontologist*. 2021;61(2):176-86. DOI: 10.1093/geront/gnaa144
 32. Ma YF, Li W, Deng HB, Wang L, Wang Y, Wang PH, Bo HX, Cao J, Wang Y, Zhu LY, Yang Y. Prevalence of depression and its association with quality of life in clinically stable patients with COVID-19. *J Affect Disord*. 2020; 275:145-8. DOI: 10.1016/j.jad.2020.06.033
 33. Callow DD, Arnold-Nedimala NA, Jordan LS, Pena GS, Won J, Woodard JL, Smith JC. The mental health benefits of physical activity in older adults survive the COVID-19 pandemic. *Am J Geriatr Psychiatry*. 2020;28(10):1046-57. DOI: 10.1016/j.jagp.2020.06.024
 34. Moradi M, Navab E, Sharifi F, Namadi B, Rahimidoost M. The Effects of the COVID-19 Pandemic on the Elderly: A Systematic Review. *Salmand: Iranian J of Ageing*. 2021; 16(1):2-29. [Persian]
 35. Moher D, Liberati A, Tetzlaff J, Altman DG, Altman D, Antes G, Atkins D, Barbour V, Barrowman N, Berlin JA, Clark J. Preferred reporting items for systematic reviews and

- meta-analyses: the PRISMA statement (Chinese edition). *Journal of Chinese Integrative Medicine*. 2009;7(9):889-96. DOI: 10.1136/bmj.b2700
36. Gifford W, Davies B, Edwards N, Griffin P, Lybanon V. Managerial leadership for nurses' use of research evidence: an integrative review of the literature. *Worldviews on Evidence - Based Nursing*. 2007;4(3):126-45. DOI: 10.1111/j.1741-6787.2007.00095.x
 37. Ping W, Zheng J, Niu X, Guo C, Zhang J, Yang H, Shi Y. Evaluation of health-related quality of life using EQ-5D in China during the COVID-19 pandemic. *PloS one*. 2020;15(6):e0234850. DOI: 10.1371/journal.pone.0234850
 38. Nguyen HC, Nguyen MH, Do BN, Tran CQ, Nguyen TT, Pham KM, Pham LV, Tran KV, Duong TT, Tran TV, Duong TH. People with suspected COVID-19 symptoms were more likely depressed and had lower health-related quality of life: the potential benefit of health literacy. *J Clin Med*. 2020;9(4):965. DOI: 10.3390/jcm9040965
 39. Hall MF, Church FC. Exercise for older adults improves the quality of life in Parkinson's disease and potentially enhances the immune response to COVID-19. *Brain Sci*. 2020;10(9):612. DOI: 10.3390/brainsci10090612
 40. Asqari, M., Choobdari, A., Sakhaei, S. The Analysis of Psychological Experiences of the Elderly in the Pandemic of Coronavirus Disease: A Phenomenological Study. *Aging Psychology*, 2021; 7(2): 123-107. [Persian] DOI: 10.22126/jap.2021.5903.1489
 41. Gholamzad S, Saeidi N, Danesh S, Ranjbar H, Zarei M. Analyzing the Elderly's Quarantine-related Experiences in the COVID-19 Pandemic. *Salmand: Iranian J of Ageing*. 2021; 16 (1):30-45. [Persian]
 42. Bagheri Sheykhangafshe, F., Fathi Ashtiani, A. The Role of Religion and Spirituality in the Coronavirus 2019 (COVID-19) Pandemic in the Lives of the Elderly: A Systematic Review. *Studies in Islam and Psychology*, 2021. [Persian] DOI: 10.30471/psy.2021.7527.1834
 43. Hosseini Moghaddam F, Amiri Delui M, Sadegh Moghadam L, Kameli F, Moradi M, Khajavian N, et al. Prevalence of Depression and its Related Factors during the COVID-19 Quarantine Among the Elderly in Iran. *Salmand: Iranian J of Ageing*. 2021; 16 (1):140-151. [Persian]

The consequences of the Coronavirus 2019 pandemic on the mental health of the elderly: systematic review

Farzin Bagheri Sheykhangafshe^{1*} Masoumeh Arianipour² Maryam Saeedi³ Vahid Savabi Niri⁴

1. PhD Student, Psychology, Faculty of Humanities, Tarbiat Modares University, Tehran, Iran.
2. MSc, Clinical Psychology, South Tehran, Payame Noor University, Tehran, Iran.
3. PhD Student, Health Psychology, Islamic Azad University of Tonekabon Branch, Tonekabon, Iran.
4. MSc, Clinical Psychology, Islamic Azad University of Ardabil Branch, Ardabil, Iran.

Abstract

Introduction: The COVID-19 pandemic caused fear, stress, and general anxiety in many old people, resulting in reduced mental health. In this regard, the present review study was conducted to investigate the consequences of the COVID-19 pandemic on the mental health of the elderly.

Information sources: This review study was conducted by searching specialized keywords in English databases including Google Scholar, PubMed, ISI, Scopus, ScienceDirect and Jahad Daneshgahi Scientific Database (SID), the Iranian Journal Database (Magiran), and the database of Iranian medical science articles in a period from February 2020 to July 2021.

Selection methods for study: In total, 607 articles were retrieved in electronic search. Abstracts of published articles were reviewed and duplicates were removed from the study in several stages, and finally 30 articles were selected for comprehensive review and data extraction.

Combine content and results: The results showed that the coronavirus 2019 pandemic has caused depression, anxiety, feeling loneliness, death anxiety, and negative behaviors in the elderly. In addition, COVID-19 has significantly reduced the quality of life and physical activity of the elderly. All of these, have affected the mental health of the elderly.

Conclusion: According to the reviewed articles, COVID-19 can affect various aspects of the mental health of the elderly. Also, due to the fact that the elderly population is one of the vulnerable groups against coronavirus, it is necessary to prioritize the vaccination and appropriate psychological interventions for the elderly.

Keywords: COVID-19, Mental Health, Elderly, Systematic Review

Review Article

Received: 16 Apr 2021

Accepted: 17 Jul 2021

How to cite this article: Bagheri Sheykhangafshe F, Arianipour M, Saeedi M, Savabi Niri V. The consequences of the Coronavirus 2019 pandemic on the mental health of the elderly: Systematic review study. *Journal of Preventive Medicine*. 2021; 8(2):83-95.

Correspondence: Farzin Bagheri Sheykhangafshe, PhD Student, Psychology, Faculty of Humanities, Tarbiat Modares University, Tehran, Iran.

Tel: +9899114969488

Email: farzinbagheri@modares.ac.ir

ORCID: 0000-0002-3435-3870